

Minister Obrony Narodowej

Władysław Kosiniak-Kamysz

BMON-WSiW.0503.1102.2025

Warszawa, 25 czerwca 2025

Pan dr hab. Marcin WIĄCEK

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Szanowny Panie Rzeczniku,

w nawiązaniu do pisma (Nr WZF.7050.1.2025.TO) z dnia 19 maja 2025 r., dotyczącego zagadnień podniesionych podczas prowadzonej przez przedstawicieli Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wizytacji 25 Brygady Kawalerii Powietrznej w Tomaszowie Mazowieckim – uprzejmie proszę o przyjęcie następujących informacji.

Na wstępie warto przypomnieć, że problematykę zawodowej służby wojskowej reguluje *ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248)* zwana dalej „ustawą”, zgodnie z którą żołnierze zawodowi stanowią kadrę zawodową Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (SZ RP). Pełnienie służby wojskowej jest szczególnym rodzajem służby publicznej, podlegającym określonym rygorom i ograniczeniom. Charakter prawny pełnienia zawodowej służby wojskowej łączy się z koniecznością dyspozycyjności, poświęcenia i realizacji zadań służbowych, także w czasie ponadnormatywnym. Przedmiotowa teza nabiera szczególnego znaczenia w obecnej sytuacji geopolitycznej, istniejących zagrożeń i rosnącej ilości wyzwań oraz zadań realizowanych przez SZ RP w kwestii zapewnienia bezpieczeństwa państwa.

Podkreślenia wymaga, że zgodnie z art. 7 *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. poz. 483, z późn. zm.)* organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Ponadto w myśl art. 6 *Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572)* organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa. Wobec tego działania organów kadrowych wobec żołnierzy zawodowych mają swoje oparcie w powszechnie obowiązujących przepisach prawa. Przedstawione uwagi żołnierzy mają często charakter subiektywny, poczucia niesprawiedliwości lub też propozycji do dokonania zmian, które z perspektywy żołnierzy poprawiają funkcjonowanie SZ RP lub jakość ich własnej służby.

Odnosząc się do poruszonych w przedmiotowym wystąpieniu kwestii należy wskazać, co następuje:

I. Problemy kadrowo-finansowe podnoszone przez żołnierzy podczas spotkań:

1. Nadgodziny.

Wymiar czasu służby żołnierzy zawodowych, w tym zasady rekompensaty czasu służby ponad ustawowe normy reguluje art. 275 ww. ustawy oraz wydane na podstawie tego przepisu *rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 18 października 2023 r. w sprawie czasu służby żołnierzy zawodowych (Dz. U. poz. 2263)*.

Analizując aktualne brzmienie powyższego przepisu, można wyprowadzić wniosek, że rozwiązania przyjęte w tym przepisie w sposób właściwy zabezpieczają możliwość realizacji zadań przez Siły Zbrojne RP, jak też zabezpieczają w wystarczającym stopniu uprawnienia żołnierzy zawodowych do czasu wolnego. W myśl bowiem art. 275 ust. 1 i 2 ustawy, wymiar czasu służby żołnierzy zawodowych jest określony ich zadaniami służbowymi. Zadania służbowe żołnierzy zawodowych powinny być jednak

ustalane przez przełożonych w sposób pozwalający na ich wykonywanie w ramach 40 godzin służby w tygodniu.

Wykonywanie zadań służbowych nie może przekraczać przeciętnie 48 godzin w tygodniu, w czteromiesięcznym okresie rozliczeniowym. W zamian za czas służby przekraczający 40 godzin służby w tygodniu żołnierzowi zawodowemu przysługuje czas wolny od służby w takim samym wymiarze. Na gruncie przywołanej ustawy przyjęto zatem zasadę ekwiwalentnego czasu wolnego w zamian za służbę pełnioną ponad jej normatywny wymiar.

Podkreślić należy, że w ust. 4 tego artykułu wyszczególniono sytuacje, w których norma czasu służby oraz prawo do wypoczynku nie będą stosowane. Rozwiązanie to dotyczy oficerów zawodowych pełniących obowiązki dowódców jednostek wojskowych, a także żołnierzy zawodowych realizujących zadania szczególnie istotne dla Sił Zbrojnych RP oraz realizujących zadania o charakterze nadzwyczajnym niezbędne do ochrony interesów państwa, w szczególności biorących udział w zapobieganiu skutkom katastrof naturalnych lub awarii technicznych noszących znamiona klęski żywiołowej oraz w celu ich usunięcia, pełniących służbę i dyżury, odbywających ćwiczenia i szkolenia oraz pełniących służbę wojskową poza granicami państwa.

Biorąc pod uwagę powyższe wyłączenia, które mają kluczowe znaczenie z punktu widzenia zabezpieczenia zadań realizowanych przez Siły Zbrojne RP, w przypadku żołnierzy zawodowych (w przeciwieństwie do innych formacji) nie obowiązuje instytucja tzw. płatnych nadgodzin. Rekompensaty za ponadnormatywny czas służby żołnierzy mogą zostać natomiast uwzględnione przy przyznawaniu żołnierzom przez przełożonych pieniężnych nagród uznaniowych za wykonanie zadań, w szczególności o wysokiej odpowiedzialności i dodatkowym czasie.

2. Wysokość uposażenia żołnierzy DZSW przebywających na zwolnieniu lekarskim.

Dostrzegając przedmiotową materię podjęto działania legislacyjne mające na celu opracowanie projektu ustawy zmieniającej ustawę o obronie Ojczyzny, w ramach, którego proponuje się odpowiednie stosowanie regulacji dotyczących żołnierzy zawodowych w odniesieniu do żołnierzy DZSW w przypadku ich przebywania na zwolnieniu lekarskim, w szczególności w kontekście wysokości przysługującego w tym okresie uposażenia.

Odnosząc się do nieusprawiedliwionej nieobecności żołnierzy DZSW, wskazać należy, że kwestia ta dotyczy dwóch żołnierzy, wobec których podjęto określone prawem działania. W jednym przypadku wszczęto postępowanie administracyjne w celu potrącenia uposażenia za czas nieobecności, wszczęto postępowanie dyscyplinarne oraz złożono zawiadomienie do Żandarmerii Wojskowej w związku z zaistniałym podejrzeniem popełnienia przestępstwa przeciwko obowiązkowi pełnienia służby wojskowej na podstawie art. 338 § 1 Kodeksu karnego. W przypadku drugiego żołnierza Dowódca 7 batalionu kawalerii powietrznej dnia 15 stycznia 2025 r. na podstawie art. 338 kk wystąpił do Żandarmerii Wojskowej z wnioskiem o ściganie karne.

3. Dodatkowe wynagrodzenie z tytułu czasowego pełnienia obowiązków/deprecjacja dodatków służbowych.

Podkreślić należy, że wynagrodzenie z tytułu dodatków do uposażenia zasadniczego albo dodatkowego wynagrodzenia nie powinno odgrywać istotnej roli w uposażeniu żołnierza. Wiodącą rolę w tym zakresie przypisuje się uposażeniu zasadniczemu żołnierza zawodowego.

Należy zauważyć, że przez ostatnie lata wielokrotnie dokonywano podwyżek uposażenia zasadniczego żołnierzy zawodowych, co wyraźnie wpisuje się we wskazaną koncepcję. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że tegoroczna podwyżka uposażeń zasadniczych żołnierzy zawodowych jest trzecią z rzędu tego rodzaju podwyżką. Powyższe podyktowane jest w szczególności tym, że podwyżka uposażeń dotyczy wszystkich żołnierzy zawodowych, a nie tylko określonych grup, jak również tym, iż uposażenie zasadnicze stanowi podstawę do obliczania określonych należności pieniężnych przysługujących żołnierzom zawodowym.

4. Brak czytelnej ścieżki rozwoju zawodowego.

Wyznaczanie żołnierzy zawodowych na równorzędne bądź wyższe stanowiska służbowe następują w drodze decyzji organu uprawnionego do wyznaczenia, określonego w art. 196 ustawy, którymi są:

- Minister Obrony Narodowej – w odniesieniu do stanowisk służbowych o stopniach etatowych pułkownika (komandora) i generałów (admirałów) oraz na które wyznacza na podstawie przepisów odrębnych ustaw,
- kierownik komórki organizacyjnej właściwej do spraw kadr – w odniesieniu do pozostałych oficerów,
- dowódca jednostki wojskowej – w odniesieniu do stanowisk służbowych korpusu podoficerów i szeregowych.

Wobec tego, zgodnie z art. 192 ustawy, żołnierza zawodowego wyznacza się na stanowisko służbowe, w drodze decyzji, stosownie do potrzeb Sił Zbrojnych, w zależności od wymogów i kwalifikacji określonych w Karcie Opisu Stanowiska Służbowego, o ile istnieje obowiązek jej sporządzenia, posiadanej oceny w opinii służbowej oraz modelu przebiegu służby. Ponadto prawodawca w ust. 3 tego przepisu, określił minimalne wymagania w zakresie wykształcenia w zawodowej służbie wojskowej, niezbędne do wyznaczenia na pierwsze stanowisko służbowe w korpusach:

- szeregowych – posiadanie wykształcenia podstawowego, gimnazjalnego, zasadniczego zawodowego lub zasadniczego branżowego,
- podoficerów – posiadanie wykształcenia średniego lub średniego branżowego,
- oficerów – posiadanie tytułu zawodowego magistra lub równorzędnego.

Co więcej, stosownie do ust. 4 omawianego przepisu, wyznaczenie na kolejne stanowisko służbowe żołnierza zawodowego jest uzależnione od ukończenia kursu, szkolenia, stażu lub specjalizacji, w zależności od wymaganych kwalifikacji, a także w odniesieniu do oficerów od stopnia etatowego majora – ukończenie studiów podyplomowych na uczelni wojskowej lub posiadanie stopnia naukowego doktora. Zatem szereg czynników determinuje możliwość wyznaczenia żołnierza zawodowego na wyższe stanowisko służbowe. Jednym z kluczowych etapów polityki kadrowej jest coroczne opiniowanie służbowe żołnierza zawodowego (art. 127 ustawy). Ma ono na celu, oprócz oceny jego wywiązywania się z obowiązków na stanowisku służbowym lub wykonywania zadań, również ocenę jego kompetencji i predyspozycji, ocenę jego postawy i zachowania poza godzinami służby, a także wyznaczenie kierunków rozwoju zawodowego i określenie potrzeb szkoleniowych opiniowanego żołnierza.

Wobec tego zarzut nieczytelnej ścieżki rozwoju zawodowego jest niezasadny, bowiem kwestie te są podejmowane corocznie. Wyjaśnić również należy, że w etatach jednostek wojskowych określone są stanowiska służbowe (etatowe) dla szeregowych (razem 3 stopnie wojskowe), podoficerów młodszych i podoficerów starszych (razem 9 stopni wojskowych) oraz oficerów młodszych (ppor./por., por./kpt.). Dopiero w przypadku oficerów starszych (od stopnia majora) występuje powiązanie stopnia etatowego z posiadanym stopniem wojskowym i brak jest możliwości awansowania na kolejne stopnie wojskowe w ramach zajmowania jednego stanowiska służbowego. Oznacza to, że żołnierz wyznaczony na stanowisko służbowe szeregowego może pełnić służbę na tym samym stanowisku służbowym oraz otrzymać awanse od stopnia szeregowego do stopnia starszego szeregowego specjalisty. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku podoficerów, a mianowicie żołnierz wyznaczony na stanowisko służbowe podoficera młodszego może pełnić służbę oraz otrzymywać awanse na tym samym stanowisku służbowym od stopnia kaprała do stopnia młodszego chorążego. Natomiast żołnierza wyznaczonego na stanowisko służbowe podoficera starszego może pełnić służbę na tym samym stanowisku służbowym oraz otrzymywać awanse od stopnia chorążego do stopnia starszego chorążego sztabowego. W przypadku żołnierza wyznaczonego na stanowisko służbowe oficera młodszego wyróżnia się stanowisko służbowe oficera młodszego zaszeregowane do stopnia wojskowego podporucznik/porucznik oraz porucznik/kapitan. Podkreślenia wymaga zatem, że żołnierz zawodowy może awansować w ramach jednego stanowiska służbowego. Takie rozwiązanie powstało na skutek obserwacji zmieniających się potrzeb samych żołnierzy zawodowych i ich oczekiwań względem umożliwienia pełnienia zawodowej służby wojskowej w stabilnych warunkach – w jednej jednostce wojskowej, na tym samym stanowisku służbowym, przy jednoczesnym zapewnieniu możliwości awansu. Jak wyżej wskazano – zmiana w tej kwestii następuje od stanowiska służbowego i stopnia wojskowego majora. Dodatkowo należy wspomnieć o możliwości awansowania do wyższego korpusu kadry podoficerów i szeregowych zawodowych (art. 140 ust. 10 ustawy) po spełnieniu m.in. warunków określonych w ustawie.

Jednocześnie proces ten jest uzależniony od deklaracji i woli żołnierza, bowiem to żołnierz korpusu podoficerów lub szeregowych, składając wniosek na odpowiednią formę szkolenia, inicjuje ciąg zdarzeń mających na celu awansowanie go do wyższego korpusu kadry.

5. Spłaszczenie siatki uposażeń.

Na wstępie należy wskazać, że przedmiotowa uwaga została sformułowana w nieobowiązującym już stanie prawnym. Rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej z dnia 21 marca 2025 r. w sprawie stawek uposażenia zasadniczego żołnierzy zawodowych (Dz. U. poz. 369) zostały podwyższone stawki uposażeń zasadniczych żołnierzy zawodowych. W konsekwencji powyższego od 1 stycznia 2025 r. wysokości uposażeń zasadniczych na najniższych stanowiskach służbowych w poszczególnych korpusach kadry – przewidziane dla żołnierzy rozpoczynających pełnienie zawodowej służby wojskowej uległy zwiększeniu i wyniosły dla:

- szeregowego – 6.300 zł,
- kaprała – 7.250 zł,
- podporucznika – 8.820 zł.

Stawki uposażeń zasadniczych uległy podwyższeniu w poszczególnych grupach uposażenia zasadniczego o 5% (w zaokrągleniu do 10 zł) w stosunku do dotychczasowych stawek uposażeń zasadniczych. Podwyższenie tych stawek spowodowało wzrost najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego z 6000 zł do 6300 zł, tj. o kwotę 300 zł (wzrost o 5%). Podwyższenie stawek uposażeń zasadniczych od 1 stycznia 2025 r. w poszczególnych grupach uposażenia zasadniczego kształtuje się następująco:

- dla oficerów starszych od 460 zł do 1.050 zł,
- dla oficerów młodszych od 420 zł do 450 zł,
- dla podoficerów starszych od 390 zł do 400 zł,
- dla podoficerów młodszych od 350 zł do 370 zł,
- dla szeregowych od 300 zł do 330 zł.

W tym miejscu należy podkreślić, że działania na rzecz tzw. rozciągnięcia siatki uposażeń muszą uwzględniać uwarunkowania budżetowe, wobec powyższego pełna realizacja podnoszonego postulatu wydaje się możliwa jedynie w ramach rozłożonego w czasie procesu.

II. Inne problemy poruszane przez żołnierzy.

1. Wprowadzenie szkolenia podstawowego DZSW wyłącznie na bazie wojskowych ośrodków szkolenia.

Z uwagi na duże zainteresowanie odbyciem DZSW oraz potrzeb w zakresie zwiększenia zasobów żołnierzy rezerwy, nie ma obecnie możliwości, aby szkolenie podstawowe DZSW było realizowane wyłącznie w oparciu o ośrodki i centra szkolenia. Szkolenie to prowadzą także wybrane jednostki wojskowe w oparciu o posiadaną bazę i zdolności szkoleniowe.

2. Wyposażenie osobiste żołnierzy.

Zgodnie z obowiązującym systemem zaopatrywania, żołnierze zawodowi otrzymują:

- a) w naturze z magazynów WOG/OG przedmioty umundurowania i wyekwipowania (PUIW) zgodnie z przysługującymi im należnościami,
- b) równoważnik pieniężny za:
  - PUIW wyjściowe i galowe niewydane w naturze, które mogą być nabywane w magazynach mundurowych WOG/OG lub placówkach handlowych i zakładach usługowych,

- przedmioty umundurowania polowego i ćwiczebnego nie wydane w naturze (mundury polowe/ćwiczebne MW), które mogą być nabywane wyłącznie w magazynach mundurowych WOG/OG.

Żołnierze nie ponoszą kosztów w związku z użytkowaniem PUiW wydawanych zgodnie z przysługującymi normami należności. Ponadto, w ramach wypłacanego równoważnika pieniężnego żołnierze otrzymują środki finansowe na czyszczenie oraz pranie wodne umundurowania i wyekwipowania.

Jednocześnie w wyniku monitorowania i analizy powyższego obszaru w resorcie obrony narodowej, podejmowane są działania mające na celu właściwe zabezpieczenie potrzeb żołnierzy w obszarze umundurowania i wyekwipowania, w tym poprzez wprowadzanie na wyposażenie nowych wzorów przedmiotów w rozwiązaniach konstrukcyjno-materiałowych opracowanych stosownie do wniosków żołnierzy i przez nich zaakceptowanych w ramach badań użytkowych (testowania).

3. Pomoc weteranom.

W resorcie obrony narodowej problematykę pomocy weteranom i innym osobom uprawnionym reguluje ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 1569) oraz Decyzja nr 183/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie organizacji i funkcjonowania systemu pomocy poszkodowanym żołnierzom i pracownikom wojska oraz członkom rodzin zmarłych żołnierzy i pracowników wojska (Dz. Urz. MON poz. 211).

Ponadto zauważyć należy, że w pracach sejmowych procedowany jest aktualnie, przygotowany przez Ministerstwo Obrony Narodowej, projekt nowelizacji przywołanej ustawy, mocą, której będą przyznawane rekompensaty za doznane uszczerbki na zdrowiu.

4. Utworzenie bazy lotniczej.

W maju 2025 r., zgodnie z przesłaną przez Dowódcę Generalnego RSZ propozycją wniosku organizacyjno-etatowego, 7. dywizjon lotniczy został wzmocniony o dodatkowe stanowiska etatowe. W ramach procesu programowania rozwoju Sił Zbrojnych w resorcie obrony narodowej, podjęte działania zmierzają do przeformowania dywizjonu w Bazę Lotniczą.

III. Stan zaplecza jednostki:

1. Hala sportowa.

Powstanie hali sportowej jest uzasadnione, stąd podjęto już działania w tym zakresie. Aktualnie został zatwierdzony Wniosek Inwestycyjny dla zadania pn.: "Budowa hali sportowej typu lekkiego, całorocznej wraz z zapleczem socjalno-sanitarnym z niezbędnym wyposażeniem". Przewiduje się uwzględnienie tego przedsięwzięcia w planie inwestycji na lata 2025 – 2026.

2. Zakwaterowanie żołnierzy.

Warunki zakwaterowania żołnierzy wymagają poprawy. Nie mniej jednak, co podkreślono w piśmie Pana Rzecznika, zachowują one minimalne wartości norm powierzchni podstawowej i pomocniczej, określonej dla żołnierzy w rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej z dnia 27 lipca 2011 r. w sprawie norm zakwaterowania żołnierzy we wspólnych kwaterach stałych oraz trybu ich kwaterowania (Dz.U. z 2024 r. poz. 1982). Dodać należy, że jednostki wojskowe 25. BKPow prowadzą szkolenie podstawowe DZSW (np. 7. bkpów w Tomaszowie Mazowieckim 5 turnusów w bieżącym roku). Zadanie to wymaga wydzielenia części budynków dla tych żołnierzy, a tym samym reorganizacji zakwaterowania pododdziałów etatowych, co nie sprzyja ich komfortowi zamieszkania. Mając na uwadze celowość poprawy warunków służby podjęto działania w zakresie budowy budynku koszarowo-biurowego.

3. Dodatek za brak mieszkania.

Kwestię świadczenia mieszkaniowego reguluje rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 6 listopada 2023 r. w sprawie świadczenia mieszkaniowego oraz kosztów utrzymania miejsc

zakwaterowania (Dz. U. poz. 2414, z późn. zm.). Przyjęto założenie, w wyniku analizy cen rynkowych najmu lokali mieszkalnych w poszczególnych garnizonach, aby świadczenie mieszkaniowe pokrywało co najmniej 40 % średnich cen najmu lokalu mieszkalnego. Sytuacja w przedmiotowym zakresie jest systematycznie analizowana i uaktualniana wraz ze wzrostem cen rynkowych w danych garnizonach. Przykładowo z dniem 1 stycznia 2025 r. zwiększono współczynniki w 75 garnizonach.

4. Zaplecze socjalno-bytowe na lotnisku.

Warunki socjalno-bytowe w Brygadzie, w tym na lotnisku są systematycznie doskonalone poprzez prowadzone prace modernizacyjno-remontowe oraz realizowane nowe inwestycje. Aktualnie w Planie Inwestycji Budowlanych na rzecz Brygady wykonywanych jest dziewięć zadań inwestycyjnych, a kolejnych kilkadziesiąt wniosków, dotyczących rozbudowy infrastruktury jest sukcesywnie rozpatrywanych, zgodnie z obowiązującymi przepisami i możliwościami finansowymi. W kwestii poprawy infrastruktury 7. dlot na Liście Priorytetowych Inwestycji wprowadzono i zatwierdzono przez Ministra Obrony Narodowej cztery kluczowe zadania, tj. budowa hangarów postojowych, budowa hangarów obsługowych, budowa sieci teleinformatycznej oraz budowa centrum szkolno-operacyjnego.

Przesyłając powyższe wyjaśnienia, żywię nadzieję, że uzna je Pan Rzecznik za wyczerpujące.

Z wyrazami szacunku

z up. Paweł Bejda

Sekretarz Stanu

/dokument podpisany kwalifikowanym podpisem elektronicznym/